

ingediend op **23-K** (2022-2023) – Nr. 1
12 mei 2023 (2022-2023)

Beleids- en begrotingstoelichting

Dierenwelzijn

Begrotingsuitvoering 2022

I. INHOUDSTAFEL

I. INHOUDSTAFEL	2
II. INLEIDING DOOR DE MINISTER	4
III. SAMENVATTING	6
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	7
V. BELEIDSVELD DIERENWELZIJN.....	8
1. Strategische en operationele doelstellingen	8
1.1 SD 1. Ontwikkelen van een coherent en vooruitstrevend beleid voor alle categorieën van dieren.	8
OD 1. Uitwerken van een Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn.....	8
OD 2. Verhogen van de transparantie van de aanvoer van honden uit het buitenland.....	8
OD 3. Onnodige belemmeringen voor de kweek en handel in onder meer assistentiehonden en honden voor politie en leger wegwerken.....	9
OD 4. Aan banden leggen van de handel in producten bestemd voor dieren die hiervoor niet geschikt zijn.	9
OD 5. Versterken van het dierenwelzijnsbeleid op lokaal niveau.....	9
OD 6. Naar een uitdoving van het gebruik van paarden en pony's op kermissen. 9	
OD 7. Vlaanderen neemt het voortouw op Europees niveau.....	9
OD 8. Aanpassing van de normen voor de huisvesting van fokkonijnen voor vleesproductie.	10
OD 9. Dossierafhandeling in het kader van het uitdoofbeleid voor pelsdierkwekerijen en houderijen van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding.	10
OD 10. Beschutting voor dieren op weiden.	10
OD 11. Toewerken naar het einde van de onverdoofde chirurgische castratie van biggen.	11
OD 12. Verplichte bedwelming van volwassen runderen.....	11
OD 13. Ondersteunen van mobiele slachthuizen.....	11
OD 14. Streven naar een uitfasering van kooisystemen voor het houden van pluimvee.....	11
OD 15. Onderzoek naar de herziening van de minimumnormen voor het houden van zoogdieren en vogels in dierentuinen.....	11
OD 16. Onderzoek en overleg m.b.t. de uitdoving van het houden van dolfijnen in gevangenschap.....	12
OD 17. Benoeming van de leden van de Vlaamse Dierentuinencommissie.	12
OD 18. Stimuleren van alternatieven voor dierproeven en OD19. Ontsluiten van bestaande kennis over alternatieve methoden voor dierproeven.	12
OD 20. Opstarten van een ronde tafel met het oog op de vermindering van het proefdiergebruik.	12

OD 21. Versterking van de interne controlemechanismen op het gebruik van proefdieren en hun welzijn.	13
OD 22. Benoeming van de leden van de Vlaamse Proefdierencommissie.	13
OD 23. Valoriseren van het werk van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.	13
OD 24. Benoeming van de leden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn.	13
OD 25. Onderbrengen van de fokkerijreglementering katten en honden onder de bevoegdheid van de Minister van Dierenwelzijn.	13
1.2 SD 2: Ontwikkelen van een efficiënte sensibiliseringsstrategie met een visie op lange termijn.	14
OD 26. Sensibilisering op maat.	14
OD 27. Het ontwikkelen van een dierenwelzijnslabel voor producten van dierlijke oorsprong.	14
1.3 SD 3: Waken over een kordaat controle- en handhavingsbeleid.....	14
OD 28. Investeren in een degelijk controle- en handhavingsbeleid	15
2. Budgettair kader voor het begrotingsjaar	16
2.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's).....	16
2.2 Overige entiteiten onder gezag	20
2.3 Overige entiteiten onder toezicht.....	20
VI. APPARAATSKREDIETEN.....	21
VII. LIJST MET AFKORTINGEN	22
VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	23

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Het Dierenwelzijnsbeleid heeft in 2022 opnieuw grote stappen gezet. Zo is de afdeling Dierenwelzijn gevoelig versterkt met 11 extra medewerkers, die vanaf 2022 volwaardig ingezet konden worden op het terrein. Er kwamen extra inspecteur-dierenartsen, extra controleurs, extra beleidsmedewerkers en extra administratieve ondersteuners.

De stapsgewijze uitbreiding van de diensten is een krachttoer. Daar waar bij de overdracht van de bevoegdheid naar Vlaanderen in 2014 er maar 19 voltijdse medewerkers waren, zijn we nu gegaan naar 49 voltijdse krachten oftewel 54 medewerkers. Deze extra werkkrachten voor Dierenwelzijn bieden een antwoord op het stijgend aantal meldingen van dierenmisbruik of dierenverwaarlozing dat exponentieel gestegen is sinds Dierenwelzijn een gewestelijke materie werd: van 3.583 meldingen in 2015 naar 5.698 in 2022 (+59 %). Het beleid voor dieren heeft meer smoel en meer geloofwaardigheid gekregen en dus is ook de drempel om dierenleed te melden veel lager geworden. We gaan ook aan de slag met die meldingen. Er werden in 2022 een recordaantal aan controles uitgevoerd op dierenverwaarlozing of -mishandeling. Daar waar er in 2015 2.048 controles waren uitgevoerd, is dat in 2022 gestegen naar 6.802 (+232%). Er werden ook steeds meer dieren in bescherming genomen: het aantal inbeslaggenomen dieren evolueerde van 2.351 in 2015 naar 6.517 in 2022 (+177%).

Kordate handhaving dus, maar de diensten leveren natuurlijk ook veel inhoudelijke ondersteuning. We bleven ook in 2022 de complexe en gevoelige dossiers vastpakken. Zo werden de rondetafel gesprekken met een ruime groep van stakeholders opgestart, op basis waarvan we werken aan een actieplan om het proefdiergebruik zo veel mogelijk af te bouwen. We huldigen hierbij het 3V-principe, dat staat voor "vervangen, verminderen en verfijnen": het gebruik van levende dieren in onderzoek moet zoveel mogelijk vermeden worden door het gebruik van alternatieve methodes, het aantal gebruikte dieren moet tot een minimum beperkt worden en elke vorm van pijn, lijden, angst en blijvende schade bij de dieren die toch gebruikt worden in proeven moet voorkomen of tot een minimum beperkt worden.

We werkten achter de schermen ook hard verder aan andere baanbrekende dossiers, zoals de nieuwe Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn, waarmee we na bijna 4 decennia van de oude Dierenwelzijnswet een duidelijk geïntegreerd wetgevend kader voor alle segmenten van het dierenwelzijnsbeleid maken. Dit wordt een modernisering en ook de bekroning van veel werk van de afgelopen jaren om dierenwelzijn te transformeren van een bijna vergeten restbevoegdheid tot een volwaardig en ernstig beleidsdomein. Tevens werkten we onder meer ook verder aan de ontwikkeling en de operationalisering van een Vlaams dierenwelzijnslabel. Een dergelijk label dat focust op dierenwelzijn, beoogt het welzijn van landbouwhuisdieren te bevorderen en de consument meer duidelijkheid over dierenwelzijn bij aankopen te geven.

2022 bracht ook nieuwe uitdagingen. Zo was dit ook het jaar dat de energiecrisis toesloeg. Vele huishoudens, bedrijven en verenigingen voelen de gevolgen van een fors gestegen energiefactuur, waaronder natuurlijk ook de dierenasielen. We ondersteunden de dierenasielen daarom met een extra energievergoeding van bijna € 700.000. Dit komt neer op een eenmalige verdubbeling van de structurele steun die onze asielen ontvangen. Elk asiel kon rekenen op een minimumsteun van minstens € 1.000 en voor de grotere asielen kon dit oplopen tot wel € 25.000.

Dierenasielen zijn er in moeilijke tijden altijd voor dieren in nood – en in deze moeilijke tijden willen wij er dan ook zijn voor onze asielen.

Daarnaast bereiden we ons voor op de toekomst. In 2024 lonkt het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie waarvoor we in 2022 gestart zijn met de voorbereidende werkzaamheden. Vlaanderen wil zich dan opwerpen als voortrekker voor meer dierenwelzijn. We willen immers ook op Europees niveau grensoverschrijdend werken voor meer dierenwelzijn. De bevestiging van het Vlaamse verbod op onverdoofd slachten door zowel het Grondwettelijk Hof als het Europees Hof van Justitie toont aan dat Vlaanderen zelfs internationaal de weg kan wijzen. We zijn met andere woorden meer dan ooit ambitieus.

Het mag duidelijk zijn. Sinds Vlaanderen in 2014 Dierenwelzijn in handen genomen heeft, hebben we het beleidsdomein stap voor stap verder uitgebouwd en dat bleven we ook doen in 2022. In dit document leest u er alles over.

III. SAMENVATTING

Deze beleids- en begrotingstoelichting (BBT) heeft betrekking op de activiteiten en begrotingskredieten van het beleidsdomein Omgeving die betrekking hebben op de bevoegdheden van het beleidsveld Dierenwelzijn.

In 2022 werd in dit kader verder ingezet op het ontwikkelen, uitdragen en handhaven van een breed, gedragen dierenwelzijnsbeleid. Naast de recurrente processen en de dagelijkse werking, werd ingezet op verbeteringen op het vlak van dierenwelzijn voor alle diergroepen. Een belangrijke focus lag hierbij op de uitwerking van een Vlaamse Dierenwelzijnscode, die de nodige basis moet bieden voor een degelijk en toekomstgericht beleid. Een tweede groot project was de opstart van rondetafelgesprekken om te komen tot een gedragen actieplan om het proefdiergebruik in Vlaanderen te verminderen.

In de volgende tabel vindt u het overzicht terug van de totaliteit van de begrotingskredieten die in deze BBT aan bod komen.

TOTAAL – DIERENWELZIJN, excl. apparaatsuitgaven (= totaal programma QF Dierenwelzijn)

(duizend euro)					
2022	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e BA	0	756	0	5.788	13.226
2e BA- JR	0	756	0	19.683	17.121
BU	0	1.194	0	7.794	9.071

Het beleidsveld Dierenwelzijn omvat slechts 1 begrotingsprogramma Dierenwelzijn met begrotingscode QF. Deze 1-op-1 opzet zorgt voor een transparant overzicht van de budgetten binnen dit beleidsveld.

De apparaatskredieten binnen programma QA die ingezet werden voor de activiteiten van het departement Omgeving binnen het beleidsveld Dierenwelzijn, worden afzonderlijk besproken onder deel V Apparaatskredieten van deze BBT.

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

1. Transversale en horizontale doelstellingen

Niet van toepassing.

2. Overkoepelende strategische doelstellingen

Niet van toepassing.

V. BELEIDSVELD DIERENWELZIJN

Het beleidsveld Dierenwelzijn omvat slechts 1 inhoudelijk structurelement, het ISE Dierenwelzijn met begrotingscode M. Binnen dit ISE is er 1 begrotingsprogramma QF. Deze 1-op-1 opzet zorgt voor een transparant overzicht van de taken en budgetten binnen dit beleidsveld.

Onder dit ISE vallen alle taken en budgetten die verband houden met het beleidsveld Dierenwelzijn.

Concreet wordt voornamelijk volgende doelstelling ondersteund binnen dit ISE:
Ontwikkelen van een coherent en vooruitstrevend dierenwelzijnsbeleid, een efficiënte sensibiliseringsstrategie en een kordaat controle- en handhavingsbeleid.

De beleidskredieten onder dit ISE staan onder begrotingsartikelcodes MA-, MB- en MY- en hebben in hoofdzaak betrekking op:

- de werking van het Dierenwelzijnsfonds;
- de beleids- en onderzoeksuitgaven inzake dierenwelzijn;
- de versterking van de Vlaamse inspectiediensten;
- de uitbouw van de inspectie in de Vlaamse slachthuizen;
- het ondersteunen van de dierenasielen;
- de compensatievergoeding voor de pelsdierhouderijen en de foiegrasproducenten.

1. Strategische en operationele doelstellingen

1.1 SD 1. Ontwikkelen van een coherent en vooruitstrevend beleid voor alle categorieën van dieren

OD 1. Uitwerken van een Vlaamse Codex voor Dierenwelzijn

De huidige Dierenwelzijnswet werd geëvalueerd en mogelijke verbeterpunten werden geïnventariseerd. Er werd mij in 2022 een ontwerp van Dierenwelzijns-codex voorgelegd, gebaseerd op bestaande ervaring, buitenlandse regelgeving en nieuwe inzichten. Hierbij werd erover gemaakt om een samenhangend geheel te creëren dat voldoende houvast biedt voor nieuwe toekomstige initiatieven. Op deze manier kan er binnenkort een robuust kader inzake dierenwelzijn gecreëerd worden op maat van Vlaanderen.

OD 2. Verhogen van de transparantie van de aanvoer van honden uit het buitenland

De samenwerkingscultuur met overheden van andere lidstaten om toe te kijken op de handel in honden is een continue activiteit die ook in 2022 werd verdergezet. Dankzij overleg en informatie-uitwisseling met de autoriteiten van deze landen van oorsprong verhoogde ik het toezicht op en de transparantie van de handel in honden. Met Hongarije werd er een concreet afsprakenkader onderhandeld om de transparantie bij de invoer van honden uit dat land te verhogen. De intentie is om de samenwerking met Hongarije als voorbeeld te nemen voor de andere twee belangrijkste uitvoerende landen, Tsjechië en Slowakije.

OD 3. Onnodige belemmeringen voor de kweek en handel in onder meer assistentiehonden en honden voor politie en leger wegwerken

Opleiders en opleidingscentra voor assistentie- en interventiehonden kopen honden aan om die vervolgens op te leiden en opnieuw te verkopen. Zij vallen echter onder de categorie van kweker-handelaar, wat inhoudt dat zij zelf ten minste tien nesten per jaar moeten kweken. Gelet op het maatschappelijk belang van de dienstverlening van deze personen en organisaties werd in de Dierenwelzijnswet een aparte categorie 'opleidingscentrum voor interventiehonden' ingevoegd en werd zodoende de verplichting tot kweken voor hen uit de regelgeving haalt. In uitvoering hiervan zal ik ook nog een ontwerpbesluit voorleggen aan de Vlaamse Regering om de erkenningsvoorwaarden voor deze nieuwe categorie te regelen.

OD 4. Aan banden leggen van de handel in producten bestemd voor dieren die hiervoor niet geschikt zijn

In de handel zijn heel wat producten bestemd voor dieren beschikbaar die eigenlijk niet geschikt zijn voor het doel waarvoor ze verkocht worden. Dit is misleidend voor welmenende eigenaars en schadelijk voor het welzijn van de dieren. In het ontwerp van de Dierenwelzijnscode introduceer ik dan ook een decretale basis om het gebruik en de handel in producten bestemd voor dieren die schadelijk zijn voor hun welzijn, aan banden te leggen.

OD 5. Versterken van het dierenwelzijnsbeleid op lokaal niveau

De Vlaamse dierenasielen zijn een belangrijke speler in het dierenwelzijnsbeleid op lokaal niveau. De nodige uitvoeringsbepalingen voor een structurele ondersteuning van de dierenasielen, gebaseerd op de mate van professionalisering en de capaciteit van het asiel werden reeds in 2021 ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Hierbij werd ook de vergoedingsregeling voor de opvang van inbeslaggenomen dieren uniform gemaakt. De eerste subsidierondes op basis van dit besluit werden in 2021 respectievelijk 2022 georganiseerd, nadat in 2020 reeds een eerste (eenmalige) subsidie via ministerieel besluit was verleend. De subsidie- en vergoedingsregeling voor inbeslaggenomen dieren werd in 2022 geëvalueerd.

OD 6. Naar een uitdoving van het gebruik van paarden en pony's op kermissen

Ik voerde een uitdoofbeleid voor het gebruik van paarden en pony's op kermissen in. Bestaande uitbaters kregen een aangepaste vergoeding voor de omschakeling van hun activiteiten. Het aflopen van de uitdovingsperiode op 31 december 2022 vormt het sluitstuk van deze belangrijke stap voorwaarts naar meer dierenwelzijn in Vlaanderen.

OD 7. Vlaanderen neemt het voortouw op Europees niveau

In een continue samenwerking met andere voortrekkerslanden bleef Vlaanderen druk uitoefenen op Europees niveau om ook daar het dierenwelzijn naar een hoger niveau te tillen. Zo werd o.a. in het kader van de Vught Group, dit is een samenwerkingsverband waar Duitsland, Nederland, Zweden, Denemarken, Wallonie, Brussel en Vlaanderen deel van uitmaken, in 2021 respectievelijk 2022 telkens een position paper opgemaakt. Het eerste bevatte de verwachtingen en aandachtspunten van de Vught Group voor nieuwe EU-welzijnsregels voor landbouwdieren en gezelschapsdieren en werd in september 2021 aan de

Europese Commissie overgemaakt, het tweede bevatte de verwachtingen en aandachtspunten van de Vught Group voor wat betreft de revisie van de EU-regels inzake transport en werd in juni 2022 aan de Europese Commissie overgemaakt.

OD 8. Aanpassing van de normen voor de huisvesting van fokkonijnen voor vleesproductie

Het ontwerpbesluit tot aanpassing van de normen voor de huisvesting van fokkonijnen voor de vleesproductie werd eind 2020 goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Hiermee werden de minimumnormen voor de huisvesting van mannelijke en vrouwelijke fokkonijnen en vleeskonijnen aangepast aan het advies van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn. Tevens werd tegelijkertijd de groepshuisvesting van voedsters verplicht gemaakt, vanaf een datum te bepalen door de Vlaamse Regering en op basis van de resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Ik schreef een onderzoeksproject uit waarvan het eindrapport in 2022 werd opgeleverd. Op basis van de analyse van het eindverslag zal ik beslissen op welke manier het welzijn van voedsters best gegarandeerd kan worden.

OD 9. Dossierafhandeling in het kader van het uitdoofbeleid voor pelsdierkwekerijen en houderijen van dieren voor de productie van foie gras door middel van dwangvoeding

Het regelgevingsproces werd in 2020 afgerond. Het door de Vlaamse Regering definitief goedgekeurde uitvoeringsbesluit bepaalt de voorwaarden voor het indienen van een aanvraag tot vergoeding voor de bestaande pelsdierhouderij- en foie grasbedrijven in het kader van hetzij stopzetting, hetzij reconversie, de te volgen procedures voor de behandeling van de aanvragen en de berekening van de vergoedingen. Hierin werd bepaald dat de vergoeding degressief afneemt met 10% per jaar vanaf 1 april 2021. De bestaande bedrijven beschikken over een overgangperiode tot 31 december van het jaar waarin het aanbod over de vergoedingen is aanvaard, en in elk geval uiterlijk tot 30 november 2023 om verder te exploiteren. 15 bedrijven hebben een aanvraag tot vergoeding ingediend bij de landcommissies, waarvan 14 via het uitvoeringsbesluit en 1 via de vergoedingen in het kader van het flankerend beleid voor de Programmatische aanpak stikstof. De aanvragen voor vergoedingen worden behandeld door de landcommissies, dewelke hun taak op onafhankelijke wijze vervullen. De benodigde middelen worden stapsgewijs overgemaakt aan de VLM.

OD 10. Beschutting voor dieren op weiden

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn adviseerde om de aanwezigheid van natuurlijke of kunstmatige beschutting voor dieren op weiden te verplichten waarbij eigenaars een overgangstermijn dienen te krijgen om weiden en terreinen waarop hun dieren grazen hiervan te voorzien. Er werd vervolgens een studieopdracht uitgeschreven voor het bepalen van adequate beplanting als beschutting voor dieren die buiten gehouden worden. Deze studie liep in het eerste semester van 2022 af. Van zodra het door de Raad geadviseerde decretale kader gefinaliseerd is, zal van start gegaan worden met de organisatie van de voorziene informatiesessies zodat dierenhouders de nodige begeleiding krijgen.

OD 11. Toewerken naar het einde van de onverdoofde chirurgische castratie van biggen

Als onderdeel van het structureel overleg met de landbouwsector, werd verder gewerkt aan de stopzetting van de (onverdoofde) chirurgische castratie van biggen. Helaas ligt het wegruimen van verschillende hinderpalen niet voor de hand. In de position paper met voorstellen voor een Animal Welfare Law die in 2021 samen met de andere leden van de Vught-groep aan de Europese Commissie werd overgemaakt, werd dan ook gevraagd de wetgeving rond castratie van varkens te herbekijken en verder te werken naar een einde aan deze praktijk, eventueel met verdoofde castratie als een tijdelijke maatregel omdat dit laatste op zich geen duurzame oplossing is.

OD 12. Verplichte bedwelmung van volwassen runderen

Uit onderzoek is gebleken dat ook voor volwassen runderen omkeerbare bedwelmung praktisch toepasbaar kan zijn. Vooraleer de omkeerbare bedwelmungstechniek in Vlaanderen als wettelijk alternatief kan geïntroduceerd worden voor volwassen runderen, wordt in één of meerdere slachthuizen onderzocht of deze techniek op punt staat in onze praktijkomstandigheden en voor onze landbouwrassen. Door de coronacrisis hebben we deze praktijktesten wat moeten uitstellen, maar uiteindelijk konden deze toch in de loop van 2022 hernomen worden. Afhankelijk van het resultaat hiervan kan de regelgeving aangepast worden zodat de bedwelmung voor de keling zo ruim mogelijk verplicht wordt, rekening houdend met de praktische toepasbaarheid.

OD 13. Ondersteunen van mobiele slachthuizen

Het transport van dieren naar het slachthuis en de slachthuisomstandigheden zijn belangrijke stressfactoren voor dieren. Voor kleine aantallen dieren zou slachten op het bedrijf in een mobiel slachthuis hier een oplossing kunnen bieden. We ondersteunen de inzet van mobiele slachthuizen, rekening houdend met het dierenwelzijn, de kostprijs en de voedselveiligheid. Een initiatief voor een mobiele slachteenheid van pluimvee en konijnen werd in 2021 en 2022 van nabij opgevolgd. Tevens heb ik in 2022 een haalbaarheidsstudie voor de praktische toepassing van een mobiele dodingsunit laten opstarten.

OD 14. Streven naar een uitfasering van kooisystemen voor het houden van pluimvee

In navolging van de bestelde economische impactstudie werd in 2022 nagegaan onder welke voorwaarden het gebruik van kooisystemen in de pluimveehouderij kan uitgefaseerd worden.

OD 15. Onderzoek naar de herziening van de minimumnormen voor het houden van zoogdieren en vogels in dierentuinen

De minimumnormen voor het houden van zeezoogdieren en primaten in dierentuinen werden in 2019 aangepast aan de nieuwe inzichten over de welzijnsbehoeften van deze dieren. Na advies van de Vlaamse Dierentuinencommissie, heb ik vervolgens ook de minimumnormen voor het houden van andere zoogdieren dan zeezoogdieren en primaten in 2022 aangepast.

De minimumnormen voor het houden van vogels in dierentuinen dateren nog van 2000. Intussen zijn er heel wat nieuwe inzichten over de welzijnsbehoeften van deze dieren zodat een bijsturing ook van deze normen zich opdringt. Daar het hier gaat om een gespecialiseerd en omvangrijk werk werd een overheidsopdracht

uitgeschreven om de nodige kennis te verzamelen en voorstellen uit te werken. Wegens gebrek aan inschrijvers op de overheidsopdracht, wordt deze in de loop van 2023 opnieuw uitgeschreven.

OD 16. Onderzoek en overleg m.b.t. de uitdoving van het houden van dolfijnen in gevangenschap

Er werd een studie uitgeschreven over het houden van dolfijnen in gevangenschap. Het eindrapport van deze studie werd in 2022 opgeleverd. Op basis van de resultaten van deze studie zal ik de nodige stappen zetten om het welzijn van dolfijnen in het enige Vlaamse dolfinarium te garanderen.

OD 17. Benoeming van de leden van de Vlaamse Dierentuinencommissie

De Vlaamse Dierentuinencommissie geeft advies rond het houden van dieren in dierentuinen en bij aanvragen door particulieren voor het houden van zoogdieren of reptielen die niet zijn opgenomen op de zogenaamde 'positieve lijsten'. Het mandaat van de leden van de huidige commissie liep af in mei 2022. Ik heb voor de nodige continuïteit van de adviesverlening gezorgd door tijdig de lopende mandaten van de leden te laten verlengen.

OD 18. Stimuleren van alternatieven voor dierproeven en OD19. Ontsluiten van bestaande kennis over alternatieve methoden voor dierproeven

Tijdens de vorige legislatuur werd het project Re-Place opgestart in samenwerking met de wereld van het wetenschappelijk onderzoek, zowel academisch als privé. Het doel van dit project is het inventariseren en centraliseren van de onderzoeksprojecten aangaande alternatieve methoden voor dierproeven en het vlot toegankelijk maken van deze gegevens voor onderzoekers. De verdere uitbouw en opvolging van dit project is een recurrente taak. Het aantal onderzoekers en onderzoeksinstellingen dat informatie toevoegt aan deze databank blijft groeien. Gaandeweg werden enkele hindernissen en knelpunten opgemerkt in het gebruik van de databank. Deze werden in 2021 aangepakt waarna de nieuwe, geoptimaliseerde versie van het Re-Place platform begin 2022 werd gelanceerd en wetenschappers door het Vlaams en Brussels Hoofdstedelijk Gewest massaal werden opgeroepen om hun expertise maximaal te delen via het RE-Place platform. Deze aanpassingen, aangebracht op vraag van de sector, zorgen er voor dat het instrument meer op maat van de sector is, wat het gebruik ervan alleen maar zal bevorderen. En om deze wijzigingen vlot ingang te doen, werden ook trainingen en instructievideo's voorzien.

OD 20. Opstarten van een ronde tafel met het oog op de vermindering van het proefdiergebruik

Er werd een opdracht uitgeschreven met als doel om, in overleg met een ruime waaier aan stakeholders, te komen tot een actieplan bestaande uit gedragen actiepunten gericht op de vermindering van het proefdiergebruik in Vlaanderen. Hiertoe werd een aantal rondetafelgesprekken georganiseerd. In een eerste fase werd ingezoomd op de domeinen waarin momenteel de meeste dierproeven uitgevoerd worden in Vlaanderen. In de tweede fase wordt op basis van de output van de eerste fase in overleg met de stakeholders gewerkt aan een actieplan. Voor de volledige afronding van de opdracht werd een termijn van twee jaar voorzien.

OD 21. Versterking van de interne controlemechanismen op het gebruik van proefdieren en hun welzijn

Er werd een studieopdracht uitgeschreven voor het uitwerken en toepassen van een evaluatietool voor de werking van de Vlaamse ethische commissies dierproeven. De resultaten van deze opdracht zal ik als basis gebruiken om de interne controlemechanismen op het gebruik van proefdieren en hun welzijn te versterken.

OD 22. Benoeming van de leden van de Vlaamse Proefdierencommissie

De Vlaamse Proefdierencommissie heeft een ruime adviesbevoegdheid in het kader van het houden, verzorgen en gebruiken van proefdieren. Het mandaat van de leden van de huidige commissie is ingegaan op 1 april 2021, voor een periode van vier jaar.

OD 23. Valoriseren van het werk van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn verleent, op eigen initiatief of op vraag van de minister, advies over dierenwelzijnsvraagstukken. Zijn bevoegdheid bestrijkt het volledige domein van dierenwelzijn, zodat alle diergroepen aan bod kunnen komen. De Raad streeft er steeds naar om alle betrokken actoren te betrekken bij het overleg en adviezen in consensus af te leveren. Hierdoor hebben de afgeleverde adviezen een breed draagvlak. We houden rekening met de adviezen van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn bij de opmaak van regelgeving, zoals het door de Raad geformuleerde advies op datum van 22 april 2021, met als titel 'elektrische halsbanden bij honden en katten'. De nodige wetgevende initiatieven werden reeds genomen teneinde dit advies in wetgeving om te zetten.

OD 24. Benoeming van de leden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn is door zijn brede samenstelling een goede afspiegeling van het speelveld. Bovendien worden de besprekingen gestoeld op de beschikbare wetenschappelijke gegevens, waardoor de adviezen van de Raad een objectieve basis hebben. De leden van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn werden op 1 januari 2020 benoemd voor een mandaat van vier jaar. In 2021 was er nood om enkele verschuivingen door te voeren aan de samenstelling zowel van de effectieve leden als van de plaatsvervangende leden. In 2022 werden er geen verschuivingen doorgevoerd.

OD 25. Onderbrengen van de fokkerijreglementering katten en honden onder de bevoegdheid van de Minister van Dierenwelzijn

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn werd opdracht gegeven om een wetenschappelijk onderbouwd fokkerijbeleid uit te werken en heeft hierover geadviseerd. Op grond hiervan werd in 2020 een consortium van twee universiteiten, nl. KULeuven en UGent, aangeduid, dit d.m.v. een openbare aanbesteding. De ambitie is om een databank te ontwikkelen die model kan zijn voor een fokkerijbeleid, ook buiten Vlaanderen, én een portaal site die toegankelijk is voor fokkers, dierenartsen, verenigingen en het grote publiek. Mijn administratie volgt de vorderingen van de werkzaamheden van nabij op.

Tevens wordt gewerkt aan een nieuw fokkerijbesluit, dat het kader zal bieden voor de wetenschappelijke aanpak van de fokkerij van honden en katten. Gelet op de complexiteit gebeurt de opstelling met zorgvuldigheid en veel overleg. Verder werd in 2021 ook het Organisatiebesluit aangepast teneinde de overdracht van

bevoegdheden te regelen van de fokkerijreglementering van honden en katten van het beleidsveld Landbouw en Zeevisserij naar het beleidsveld Dierenwelzijn.

1.2 SD 2: Ontwikkelen van een efficiënte sensibiliseringsstrategie met een visie op lange termijn

OD 26. Sensibilisering op maat

De dagelijkse vaststellingen van overtredingen door mijn administratie tonen aan dat sensibilisering noodzakelijk is en blijft. De doorgedreven en volgehouden sensibilisering op basis van objectieve en wetenschappelijk onderbouwde parameters, waarbij de gebruikte kanalen en ingezette middelen worden aangepast aan de te brengen boodschap en de doelgroep, werd in 2022 verdergezet. Zo wordt bv. de website www.huisdierinfo.be beheerd door de afdeling dierenwelzijn. Deze is opgezet om mensen correct te informeren over de noden van een dier en bevat zowel algemene informatie als ook dierspecifieke info. In 2021 werd een project afgerond in samenwerking met Hogeschool Odisee waarbij nu zo'n 110 huisdierfiches online op de website van huisdierinfo.be beschikbaar zijn. Het gaat om themafiches en fiches per diersoort met meer info voor (kandidaat)huisdiereigenaars.

Hierna een overzicht van de voornaamste communicatie-/sensibiliseringscampagnes in 2022:

Campagne: "Een dier is geen cadeau";

Er werden opleidingen georganiseerd voor asielmedewerkers en dierenartsen met opdracht (DMO's) en ook een opleiding rond Animal Shelter;

Dag van de Schepenen in het Vlaams Parlement;

Deelname van de afdeling Dierenwelzijn aan Agriflanders te Gent;

Rondreizende tentoonstelling "De Geknipte Kat" op 15 locaties;

Een educatief project "Dierenwelzijn in de klas";

Er loopt qua communicatie rond dierenwelzijn ook een onderzoek om tot een langetermijnvisie te komen op dit vlak.

OD 27. Het ontwikkelen van een dierenwelzijnslabel voor producten van dierlijke oorsprong

Er werd in 2021 een (vervolg)opdracht met het oog op het faciliteren van de operationalisering van het Vlaams keurmerk voor dierenwelzijn uitbesteed. De studie in kwestie werd in 2022 opgeleverd. De nodige stappen worden momenteel gezet met het oog op het operationeel worden van het Vlaams dierenwelzijnslabel.

1.3 SD 3: Waken over een kordaat controle- en handhavingsbeleid

In 2022 ontving de afdeling Dierenwelzijn bijna 5.700 meldingen met betrekking tot dierenwelzijn. Al deze meldingen werden behandeld en waar nodig gevolgd door een controle ter plaatse om de nodige vaststellingen te kunnen doen en desgevallend maatregelen of sancties op te leggen.

OD 28. Investeren in een degelijk controle- en handhavingsbeleid

Elke vorm van dierenverwaarlozing en -mishandeling moet op adequate manier bestraft worden. Ik voer een controlebeleid dat alle betrokken doelgroepen dekt, waarbij ik een gelijke mate van controle van elk van de actoren nastreven. Ik investeer in een zo uitgebreid mogelijke controle van alle geledingen van de dierenhandel en -houderij, waarbij rekening wordt gehouden met de grote stijging van het aantal meldingen dat we de laatste jaren kennen, bijvoorbeeld van 3.583 in 2015, tot bijna 5.700 in 2022. De afdeling Dierenwelzijn werd hiertoe in 2021 versterkt met 11 extra medewerkers. Er kwamen zowel extra inspecteur-dierenartsen en controleurs, als beleidsmedewerkers en administratieve ondersteuners bij. Er werd de laatste jaren ook veel geïnvesteerd in de dierenwelzijnscontroles in de slachthuizen. Naast de regelmatige controles door de afdeling Dierenwelzijn en de controles die uitgevoerd worden door dierenartsen die in de slachthuizen aanwezig zijn in opdracht van het FAVV, werden er sinds oktober 2020 ook Vlaamse DMO's (= externe dierenartsen) aangesteld om dierenwelzijnscontroles in de slachthuizen uit te voeren. In vrijwel alle slachthuizen is er elke slachtdag een dierenarts aangestuurd door de afdeling Dierenwelzijn gedurende drie uur aanwezig is. Ik heb in 2022 een evaluatie van dit systeem laten opstarten en op basis van de resultaten hiervan zal ik de inzet van deze externe dierenartsen bijsturen om een zo efficiënt mogelijke inzet te garanderen.

Als sluitstuk van ons kordaat beleid voor meer dierenwelzijn werden in 2021 de nodige wetgevende stappen genomen om veel strengere straffen voor burgers én bedrijven die dieren mishandelen of verwaarlozen in de Dierenwelzijnswet te voorzien. De boetes en de mogelijke gevangenisstraffen werden fors verhoogd. Overtreders kunnen tot 5 jaar gevangenisstraf krijgen of zelfs 10 jaar in het geval van recidive. Rechters krijgen ook de mogelijkheid om bepaalde bedrijven zelfs voor altijd te sluiten, en dit ongeacht of er sprake is van recidive. Een voorlopige hechtenis wordt nu ook mogelijk op basis van inbreuken op de Dierenwelzijnswet.

2. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

In volgende tabel wordt het overzicht gegeven van de uitvoering van de uitgavenbudgetten voor het beleidsveld Dierenwelzijn in 2022.

DIERENWELZIJN, MVG excl. DAB

(duizend euro)						
2022	VAK			VEK		
	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
ESR-uitgaven WT, LO, PR	5.788	17.183	5.294	13.151	14.546	6.496
Toe-lagen IS	0	2.500	2.500	75	2.575	2.575
Overige LE, PA, andere	0	0	0	0	0	0
Totaal	5.788	19.683	7.794	13.226	17.121	9.071

Inhoudelijke toelichting:

De reguliere beleidskredieten binnen Dierenwelzijn werden in 2022 voor het grootste deel ingezet voor de uitbouw van de inspectie in de Vlaamse slachthuizen (1,3 miljoen euro) en de nieuwe beleidsimpulsen ter ondersteuning van de dierenasielen (2,1 miljoen euro). De rest van het budget werd ingezet voor de beleids- en onderzoeksuitgaven inzake dierenwelzijn. Het opgebouwde saldo binnen het Dierenwelzijnsfonds werd quasi integraal overgedragen naar 2023, waardoor de begrotingsuitvoering 2022 circa een miljoen euro lager uitgevallen is dan geraamd bij de BA2022.

Binnen het beleidsveld Dierenwelzijn is er ook een VAK-begrotingsruiter van toepassing, waardoor 10 miljoen euro VAK uit 2018 kon overgedragen worden naar 2022. Dit VAK is bestemd voor de compensatievergoeding voor de pelsdierhouderijen en de foiegrasproducenten, en werd in 2022 benut voor 2,5 miljoen euro in functie van de afgewerkte dossiers. Aangezien het nog wachten is op de concrete afhandeling van het grootste aantal betrokken dossiers werd in 2022 slechts 2,5 miljoen euro VEK van de voorziene 6 mio euro VEK benut voor vereffeningen op de vastleggingsmiddelen van deze begrotingsruiter. Dit bedrag aan VEK werd in de loop van 2022 herverdeeld richting VLM (begrotingsartikel QB0-1QFD2MY-IS) voor de uitbetaling van afgewerkte dossiers.

Aanvullend dient vermeld te worden dat de kolom 2e BA-JR ook de overgedragen saldi binnen het dierenwelzijnsfonds en van de begrotingsruiter bevat. Deze kolom is dus niet geschikt als referentiepunt voor evaluaties over de benutting van de toegekende kredieten.

2.1 Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

Ontvangsten

QB0-9QFDTMB-OW – ONTWIKKELEN VAN EEN COHERENT EN VOORUITSTREVENDE DIERENWELZIJSBELEID, EEN EFFICIENTE SENSIBILISERINGSSTRATEGIE EN EEN KORDAAT CONTROLE- EN HANDHAVINGSBELEID (DIERENWELZIJSFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Met de 6de staatshervorming werd de bevoegdheid Dierenwelzijn overgeheveld naar de Gewesten. Als gevolg hiervan werd bij BO2015 op Vlaams niveau een "Vlaams Dierenwelzijnsfonds" opgericht.

Dit fonds wordt gespijsd met de opbrengsten voortvloeiend uit de bepalingen van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren, onder andere met de retributies voor de aanvragen tot erkenning en voor de aflevering van het certificaat van goedkeuring voor vervoermiddelen voor dieren, de bijdragen voor de identificatie en registratie van honden en katten, en de administratieve boetes bedoeld in artikel 41bis van de Dierenwelzijnswet.

Daarnaast kan het fonds gespijsd worden met schenkingen, legaten en sponsoring; vrijwillige bijdragen van de proefdiergebruikers voor onderzoek naar en promotie van alternatieven voor dierproeven; rechtsplegingsvergoedingen die in kader van rechtszaken opgelegd kunnen worden; en de inning van bij eigenaars of voormalige eigenaars van onkosten die voortvloeien uit de inbeslagname van verwaarloosde dieren.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2022	AO	TO	LO
2e BA	0	756	0
BU	0	1.214	0

Inhoudelijke toelichting:

De ontvangsten op het Dierenwelzijnsfonds bedragen 1.214 keuro in 2022. Dit bedrag is hoger dan de geraamde ontvangst, vermits in 2022 sterk werd ingezet op de terugvordering van kosten van inbeslagnames bij de overtreders. De ontvangsten van deze terugvorderingen komen toe op het Dierenwelzijnsfonds.

QB0-9QFDTMB-WT – ONTWIKKELEN VAN EEN COHERENT EN VOORUITSTREVENDE DIERENWELZIJSBELEID, EEN EFFICIENTE SENSIBILISERINGSSTRATEGIE EN EEN KORDAAT CONTROLE- EN HANDHAVINGSBELEID (DIERENWELZIJSFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Technisch artikel ingevoerd door het departement FB om waardeverminderingen op bepaalde ontvangsten te boeken. Dit artikel maakt geen deel uit van de begroting.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)			
2022	AO	TO	LO

2e BA	0	0	0
BU	0	-20	0

Inhoudelijke toelichting:

De waardeverminderingen in 2021 geboekt op het bovenstaande ontvangstenartikel bedragen 20 keuro.

Uitgaven

QB0-1QFD2MA-WT – ONTWIKKELEN VAN EEN COHERENT EN VOORUITSTREVENDE DIERENWELZIJSBELEID, EEN EFFICIENTE SENSIBILISERINGSSTRATEGIE EN EEN KORDAAT CONTROLE- EN HANDHAVINGSBELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden de reguliere werkingsmiddelen inzake dierenwelzijn gegroepeerd. Het gaat hierbij vooral om de ondersteuning van dierenasielen en om de vergoedingen voor dierenartsen die controles uitvoeren in slachthuizen. Verder worden ook de uitgaven voor studies en wetenschappelijk onderzoek inzake dierenwelzijn gefinancierd vanuit dit artikel. Ook de bijdrage van het Vlaams Gewest in het kader van het FAVV-protocol, communicatie-initiatieven en diverse administratie- en werkingskosten inzake dierenwelzijn worden aangerekend op dit artikel.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	5.032	12.532	4.991	12.395	9.895	6.405

Inhoudelijke toelichting:

Het grootste aandeel van de reguliere beleidskredieten binnen Dierenwelzijn werd in 2022 benut voor de nieuwe beleidsimpulsen ter ondersteuning van de dierenasielen (2,1 miljoen euro) en voor de uitbouw van de Vlaamse inspectiediensten in de slachthuizen (1,3 miljoen euro).

Aangezien in de loop van 2022 duidelijk werd dat de uitgaven voor de inspecties in de slachthuizen lager zouden uitvallen dan begroot, werd een budget van 970 keuro VAK herverdeeld naar enerzijds het budget voor de beleids- en onderzoeksuitgaven inzake dierenwelzijn (+820 keuro) en anderzijds naar het budget voor de ondersteuning van de dierenasielen (+150 keuro).

Binnen het beleidsveld Dierenwelzijn is er ook een VAK-begrotingsruiter van toepassing, waardoor 10 miljoen euro VAK uit 2018 kon overgedragen worden naar 2022. Dit VAK is bestemd voor de compensatievergoeding voor de pelsdierhouderijen en de foiegrasproducenten, en werd in 2022 (na herverdeling naar artikel QB0-1QFD2MY-IS) benut voor 2,5 miljoen euro in functie van de afgewerkte dossiers. Aangezien het nog wachten is op de concrete afhandeling van het grootste aantal betrokken dossiers werd in 2022 slechts 2,5 miljoen euro VEK van de voorziene 6 mio VEK benut voor vereffeningen op de vastleggingsmiddelen van deze begrotingsruiter. Dit bedrag aan VEK werd in de loop van 2022 eveneens

herverdeeld richting VLM (begrotingsartikel QB0-1QFD2MY-IS) voor de uitbetaling van afgewerkte dossiers.

QB0-1QFD2MY-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel worden de middelen omtrent de sluiting van alle pelsdierhouderijen en een foiegrasproducent in Vlaanderen uitbetaald aan de Vlaamse Landmaatschappij. Het is immers de VLM die vanuit de Landcommissies de feitelijke uitbetalingen zal uitvoeren.

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	0	2.500	2.500	75	2.575	2.575

Inhoudelijke toelichting:

In 2022 werd vanuit de begrotingsruiter en artikel QB0-1QFD2MA-WT een budget van 2,5 mio euro VAK en VEK herverdeeld richting dit toelage-artikel voor VLM voor de uitbetaling van de afgewerkte dossiers.

QB0-1QFD4MB-WT – ONTWIKKELEN VAN EEN COHERENT EN VOORUITSTREVENDE DIERENWELZIJSBELEID, EEN EFFICIENTE SENSIBILISERINGSSTRATEGIE EN EEN KORDAAT CONTROLE- EN HANDHAVINGSBELEID (DIERENWELZIJSFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Met de 6de staatshervorming werd de bevoegdheid Dierenwelzijn overgeheveld naar de Gewesten. Als gevolg hiervan werd bij BO2015 op Vlaams niveau een "Vlaams Dierenwelzijnsfonds" opgericht.

De inkomsten van het Fonds mogen aangewend worden voor de financiering van administratie- en werkingskosten, personeelskosten van de afdeling dierenwelzijn, kosten voor juridische bijstand, kosten voor sensibilisering, kosten voor studies en wetenschappelijk onderzoek, de Vlaamse Dierenwelzijnsprijs, investeringen, toezicht, en de toepassing en controle van de bepalingen van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren en de uitvoeringsbesluiten, waaronder ook de kosten die gepaard gaan met de inbeslagname van verwaarloosde dieren, alsook het verlenen van subsidies voor het dekken van de kosten voortvloeiend uit het gesubsidieerd wetenschappelijk onderzoek in het kader van dierenwelzijn, inclusief de onderzoeksprojecten toegekend voor 1 juli 2014 door de FOD Volksgezondheid, en deze bestemd ter uitvoering van projecten in het kader van het Klimaatbeleid.

De toegewezen uitgaven binnen het Fonds worden gelijkgesteld aan de geraamde ontvangsten binnen het Fonds (zie artikel QB0-9QFDTMB-OW).

Begrotingsuitvoering:

(duizend euro)						
	VAK			VEK		
2022	2e BA	2e BA-JR	BU	2e BA	2e BA-JR	BU
Uitgaven	756	4.651	303	756	4.651	91

Inhoudelijke toelichting:

Aangezien in de loop van 2022 voorspeld werd dat de uitgaven voor de inspecties in de slachthuizen lager zouden uitvallen dan begroot, was voldoende krediet beschikbaar op artikel QB0-1QFD2MA-WT om nieuwe beleidsinitiatieven op te starten, waardoor de beschikbare (en overdraagbare) budgetten van het Fonds Dierenwelzijn in 2022 amper aangesproken werden.

2.2 Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing.

2.3 Overige entiteiten onder toezicht

Niet van toepassing.

VI. APPARAATSKREDIETEN

De apparaatskredieten die onder programma QA ingezet worden voor de activiteiten binnen het beleidsveld Dierenwelzijn worden hier besproken.

Binnen het beleidsveld Dierenwelzijn is er slechts 1 entiteit actief: het departement Omgeving. Aangezien het departement ook actief is binnen andere beleidsvelden (Omgeving en Natuur, Energie, Klimaat) werd er op basis van de inzet van het personeelsbestand binnen het departement een inschatting gemaakt van het deel van de apparaatskredieten die ingezet werden voor Dierenwelzijn in 2022.

(duizend euro)					
2022	AO	TO	LO	VAK	VEK
2e aanpassing BA	0	0	0	2.739	2.739
2e aanpassing BA-JR	0	0	0	2.739	2.739
BU	0	0	0	2.739	2.739

Voor de bespreking van de achterliggende begrotingsartikels QB0-1QAX2ZZ-LO en QB0-1QAX2ZZ-WT wordt verwezen naar de BBT voor het beleidsveld Omgeving en Natuur.

VII. LIJST MET AFKORTINGEN

AO	algemene ontvangsten
BA	begrotingsaanpassing
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
BO	begrotingsopmaak
DAB	dienst met afzonderlijk beheer
ESR	Europees stelsel van nationale en regionale rekeningen
ISE	inhoudelijk structurelement
IVA	intern verzelfstandigd agentschap
LO	leningsopbrengsten
TO	toegewezen ontvangsten
VAK	vastleggingskrediet
VEK	vereffeningskrediet
VLM	Vlaamse Landmaatschappij

VIII. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'